

Paradigmes des noms et pronoms araméens

© Michael Langlois, 8 août 2014 • michaellanglois.fr

Nom

	masc.						fém.					
		<i>qatl</i>		<i>qitl</i>		<i>qutl</i>	הַ					וְ
	jour	éternité	roi	image	livre	songe	mur	reine	bête	lettre	province	royauté
sg. abs.	יום	עֶלְם	מְלִךְ	צֶלֶם	סִפְרָא	חִלְמָא	כְּתִילָא	מְלִכְתָּא	חַיּוּתָא	אַגְרָתָא	מְדִינְתָא	מְלִכּוּתָא
cstr.	יום	עֶלְם	מְלִךְ	צֶלֶם ¹	סִפְרָא	חִלְמָא	כְּתִילָא	מְלִכְתָּא	חַיּוּתָא	אַגְרָתָא	מְדִינְתָא ³	מְלִכּוּתָא
emph. ²	יומָא	עֶלְמָא	מְלִכָא	צֶלְמָא	סִפְרָא	חִלְמָא	כְּתִילָא	מְלִכְתָּא	חַיּוּתָא	אַגְרָתָא	מְדִינְתָא ³	מְלִכּוּתָא
pl. abs.	יומין	עֶלְמין	מְלִכין	צֶלְמין	סִפְרין	חִלְמין	כְּתִילין	מְלִכין	חַיּוּן	אַגְרין	מְדִינין	מְלִכּוּן
cstr.	יומין ⁴	עֶלְמין	מְלִכין	צֶלְמין	סִפְרין	חִלְמין	כְּתִילין	מְלִכין	חַיּוּן	אַגְרין	מְדִינין	מְלִכּוּן
emph. ²	יומָיא	עֶלְמָיא	מְלִכָיא	צֶלְמָיא	סִפְרָיא	חִלְמָיא	כְּתִילָיא	מְלִכְתָּא	חַיּוּתָא	אַגְרָתָא	מְדִינְתָא	מְלִכּוּתָא

Adjectif

	bon	saint	grand
masc.			
sg. abs.	טָב	קְדִישׁ	רַב
cstr.	טָב	קְדִישׁ	רַב
emph. ²	טָבָא	קְדִישָא	רַבָא
pl. abs.	טָבִין	קְדִישִין	רַבְרַבִין
cstr.	טָבִין	קְדִישִין	רַבְרַבִין
emph. ²	טָבִיא ⁷	קְדִישָיא	רַבְרַבָיא
fém.			
sg. abs.	טָבָה	קְדִישָה	רַבָה
cstr.	טָבָה	קְדִישָה	רַבָה
emph. ²	טָבָתָא	קְדִישָתָא ³	רַבָתָא
pl. abs.	טָבִין	קְדִישִין	רַבְרַבִין
cstr.	טָבִין	קְדִישִין	רַבְרַבִין
emph. ²	טָבָתָא	קְדִישָתָא	רַבְרַבָתָא

Pronoms indépendants

	sg.	pl.
1	אַנְהַ	(אַ)נְחַנְהַ (אַ)
2m	אַנְתְּ(ה)	אַנְתּוּן
2f	אַנְתִּי (ת')	אַנְתִּין
3m	הוּא	הַמוּן (ו), אַנוּן
3f	הִיא	אַנְיִן

Démonstratifs

	sg.	pl.
proche		
masc.	דְּנָה	אַלְיִן ⁶
fém.	דְּנָא	
lointain		
masc.	דְּבָן	אַלְדָּן
fém.	דְּבָנָא	

Pronoms suffixes

	jour	bête	royauté	jours	bêtes	royautés	prépositions		verbes			
	יום	חַיּוּתָא	מְלִכּוּתָא	יומין	חַיּוּן	מְלִכּוּן	בְּ	מִן	עַל	après voyelle	après consonne (ici: ל)	après nun épenthétique ⁸
sg.												
1	יומִי	חַיּוּתִי	מְלִכּוּתִי	יומִי	חַיּוּתִי	מְלִכּוּתִי	בִּי	מִנִּי	עָלַי	אֲנִי	אֲלַי	אֲנִי
2m	יומִדְ	חַיּוּתְדְ	מְלִכּוּתְדְ	יומִדְ ⁹	חַיּוּתְדְ	מְלִכּוּתְדְ	בְּדְ	מִנְדְ	עָלִידְ	דְ	לְדְ	דְ
2f ¹⁰	יומִכִּי	חַיּוּתְכִי	מְלִכּוּתְכִי	יומִכִּי	חַיּוּתְכִי	מְלִכּוּתְכִי	בְּכִי	מִנְכִי	עָלִיכִי	כִּי	לְכִי	כִּי
3m	יומֵה	חַיּוּתֵה	מְלִכּוּתֵה	יומֵהוּ (וִי)	חַיּוּתֵה	מְלִכּוּתֵה	בְּה	מִנְה	עָלוּהִי (וִי)	הִי	לֵה	הִי
3f	יומֵה	חַיּוּתֵה	מְלִכּוּתֵה	יומֵה ¹¹	חַיּוּתֵה	מְלִכּוּתֵה	בְּה	מִנְה	עָלֵהּ	הָ	לֵה	הָ
pl.												
1 ¹²	יומָנָא	חַיּוּתְנָא	מְלִכּוּתְנָא	יומִינָא ¹³	חַיּוּתְנָא	מְלִכּוּתְנָא	בְּנָא	מִנְנָא	עָלִינָא	נָא	לְנָא	נָא
2m	יומִכּוּן	חַיּוּתְכּוּן	מְלִכּוּתְכּוּן	יומִיכּוּן	חַיּוּתְכּוּן	מְלִכּוּתְכּוּן	בְּכּוּן	מִנְכּוּן	עָלִיכּוּן	כּוּן	לְכּוּן	כּוּן
2f	יומִכּוּן	חַיּוּתְכּוּן	מְלִכּוּתְכּוּן	יומִיכּוּן	חַיּוּתְכּוּן	מְלִכּוּתְכּוּן	בְּכּוּן	מִנְכּוּן	עָלִיכּוּן	כּוּן	לְכּוּן	כּוּן
3m	יומֵהוּן	חַיּוּתֵהוּן	מְלִכּוּתֵהוּן	יומֵהוּן	חַיּוּתֵהוּן	מְלִכּוּתֵהוּן	בְּהוּן	מִנְהוּן	עָלֵהוּן	הוּן ¹⁴	לְהוּן	הוּן (נ)נְהוּן ¹⁴
3f	יומֵהוּן	חַיּוּתֵהוּן	מְלִכּוּתֵהוּן	יומֵהוּן	חַיּוּתֵהוּן	מְלִכּוּתֵהוּן	בְּהוּן	מִנְהוּן	עָלֵהוּן	הוּן ¹⁴	לְהוּן	הוּן (נ)נְהוּן ¹⁴

¹ Forme attestée en Dn 3,19 ; on trouve la forme hébraïsée עֶלְם en Da 3,5-18.

² L'emphatique est noté ה et non א dans certains dialectes occidentaux (galiléen et samaritain notamment).

³ Noter l'occlusion du ת, que l'on rencontre notamment après une nasale, dentale ou chuintante. Autre ex : עֵבֶדְתָּא « le travail » (Esd 5,8 ; Dn 2,49).

⁴ Forme attestée en Dn 5,11 ; on trouve aussi la forme יומתָא (Esd 4,15.19), qui correspond au féminin pluriel construit.

⁵ Le pronom אַנְתְּ n'apparaît qu'une seule fois en araméen biblique (Esd 7,25) ; le reste du temps on a le texte consonantique אַנְתָּה qu'il faudrait vocaliser אַנְתָּה (c'est le *ketiv*), mais que les massorètes ont vocalisé אַנְתָּה, comme s'il s'agissait de אַנְתָּה (c'est le *qeré*).

⁶ On trouve également אֲלָה en Jér 10,11, et comme *ketiv* en Esd 5,15 (les massorètes vocalisent אֲלָה, le *qeré* étant אֲלָ).

⁷ Les gentilices ont un état emphatique masculin pluriel en אֲיָיִ et non אֲיָיִ. Ex : יְהוּדָיא, בְּבִלְיָא, etc.

⁸ C'est notamment le cas de l'inaccompli.

⁹ Il s'agit d'un *qeré* / *ketiv* en araméen biblique : le י devrait indiquer une diphtongue, et la vocalisation attendue serait יומִידְ. Idem pour les suffixes 3fs et 1p.

¹⁰ Le i final est susceptible de tomber, d'où une finale דְ.

¹¹ On attendrait יומֵה ; voir n. 9.

¹² Le a final est susceptible de tomber, d'où une finale ךְ. À l'inverse, un second ךְ peut s'ajouter, d'où une finale ךְן.

¹³ On attendrait יומִינָא ; voir n. 9.

¹⁴ Le suffixe 3p n'est pas attesté en araméen biblique, où l'on emploie le pronom indépendant (ex : Dn 2,8 ; Esd 4,23).